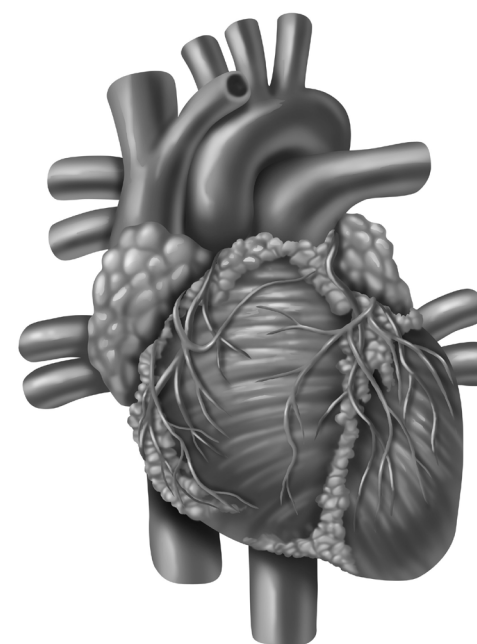

Wensen voor het leven in de laatste fase bij hartfalen

Patiënteninformatie

- Mocht uw gewicht in een of twee dagen twee tot drie kilo stijgen en krijgt u last van meer klachten zoals benauwdheid, dikke, pijnlijke buik of dikke benen dan neemt u twee dagen een extra plas-tablet furosemide (= lasix) of bumetanide (= burinex).
- Stijgt het gewicht in een week twee tot drie kilo en krijgt u meer last van klachten, dan neemt u ook twee dagen een extra furosemide (= lasix) of bumetanide (= burinex).
- Als hierdoor uw gewicht niet afneemt, neemt u contact op met uw huisarts.

Acute kortademigheid of benauwdheid

Belangrijk is te weten dat er in geval van acute benauwdheid weinig kans bestaat om te stikken. Als u ontslagen wordt uit het ziekenhuis, krijgt u een recept voor noodmedicatie. Het is belangrijk dat deze medicijnen bij u thuis zijn als u thuiskomt en dat uw familieleden, uw huisarts en medewerkers van de thuiszorg ervan op de hoogte zijn dat u de noodmedicatie in huis heeft. Bij problemen kunt u er gebruik van maken. Mocht u thuis acuut kortademig of benauwd worden, doe dan het volgende:

- Probeer rustig te blijven.
- Ga goed rechtop zitten met de benen naar beneden.
- Neem een plastablet en spuit nitrospray onder de tong of leg een tablet isordil onder de tong.
- Bel het spoednummer van uw huisarts of de huisartsenpost als de klachten onverminderd aanhouden. Samen kunt u dan verder kijken wat er gedaan moet worden.
- Verlicht klachten van moeheid en benauwdheid met morfine.

Meer informatie

Voor vragen kunt u terecht bij uw huisarts of uw zorgverlener van de thuiszorg. Daarnaast is aanvullende informatie te vinden op:

- www.hartstichting.nl
- www.doodgewoonbespreekbaar.nl

De cardioloog heeft er met u over gesproken dat er met een andere behandeling voor uw hartfalen wordt begonnen gericht op verlichting van symptomen en kwaliteit van leven in de laatste levensfase. Samen heeft u besloten om daarom in principe af te zien van verdere behandeling in het ziekenhuis.

Uw cardioloog zal uw huisarts hiervan op de hoogte brengen en de zorg daarbij overdragen. In de thuissituatie neemt uw huisarts, in samenwerking met de medewerkers van de thuiszorg, de begeleiding over. Uw huisarts en de thuiszorg besteden aandacht aan uw lichamelijke klachten, zoals pijn of benauwdheid. Ook is er aandacht voor uw zorgen en verdriet. En voor vragen die bij u opkomen door het naderende afscheid. Uw cardioloog heeft met u gesproken over wat niet-reanimeren inhoudt.

Niet reanimeren-beleid

De cardioloog heeft met u gesproken over wel of niet reanimeren. Het is belangrijk dat uw familie en overige zorgverleners van uw wensen op dat gebied op de hoogte zijn.

Uw cardioloog zal uw huisarts op de hoogte brengen. Uw huisarts zal de huisartsenpost en overige zorgverleners hierover informeren. In geval van nood kunt u het beste uw huisarts of buiten kantoor tijden de huisartsenpost bellen. Mocht uw familie in geval van nood toch 112 bellen, dan is het verstandig als uw familie/naasten direct aangeven dat u te kennen heeft gegeven dat u wel of niet gereanimeerd wilt worden.

ICD uitzetten

Behalve de wens om niet te reanimeren in geval van een hartstilstand, kunt u met uw cardioloog ook afspraken hebben gemaakt over en, indien van toepassing, het uitschakelen van de ICD (implanteerbare cardioverter defibrillator). Steeds meer mensen met hartfalen hebben tenslotte een ICD, die een elektrische shock afgeeft bij levensbedreigende ritmestoornissen. Om tijdens en na het overlijden, onnodige en onaangename shocks te voorkomen,

kan de shockfunctie van de ICD worden uitgeschakeld. Dit gebeurt door uw cardioloog of pacemakertehnicus met behulp van de programmer, die ook voor de technische controles wordt gebruikt. Het uitzetten van de ICD-shockfunctie gebeurt bij voorkeur in een stadium waarin u nog mobiel bent en zelf naar het ziekenhuis kunt gaan. In noodgevallen kan deactivatie plaatsvinden op een andere locatie na overleg tussen uw huisarts en uw cardioloog in het ICD-centrum.

Overigens zal de pacemakerfunctie van uw ICD niet worden uitgezet, omdat dit een toename van klachten zou kunnen geven. En dat is uiteraard niet wenselijk.

Graag informeren wij u nu alvast over het feit dat de begrafenisondernemer na uw overlijden de ICD of pacemaker zal verwijderen. Dit om milieuschade te voorkomen.

Wat kan ik zelf doen bij eventuele toename van klachten?

Bij de diagnose hartfalen heeft u leefstijladviezen gekregen. Om de kwaliteit van leven zoveel mogelijk te waarborgen, is het van belang dat u zich zo goed mogelijk aan deze leefstijladviezen houdt. Wij adviseren u om goed rekening te houden met uw beperkingen en een goede balans proberen te vinden tussen rust en activiteit.

Zout beperkt dieet

Bij hartfalen ontstaan klachten door het vasthouden van vocht. Om deze klachten te voorkomen, hebt u een zout beperkt dieet gekregen tijdens de behandeling van hartfalen.

U kunt overwegen om het zout beperkte dieet om te zetten in een wensdieet.

- Is uw eetlust normaal, dan kunt u te veel zout binnen krijgen en meer vocht vast gaan houden. Het gevolg kan zijn dat uw klachten toenemen en de kwaliteit van leven afneemt. In dat geval is het verstandig om het zout beperkte dieet te blijven volgen.
- Hebt u weinig eetlust dan kunt u zonder problemen overgaan op een wensdieet en meerdere kleinere maaltijden per dag gebruiken.

U kunt dan ook volle producten gebruiken in plaats van halfvolle om extra calorieën binnen te krijgen.

- Hebt u last van misselijkheid door leverstuwung, dan kunt u meerdere kleinere porties per dag nuttigen.
- U kunt via de huisarts de hulp van een diëtist inroepen.

Vochtbeperking

Bij de behandeling van hartfalen hebt u een vochtbeperking gekregen. Vaak is dit anderhalf tot twee liter. Mensen met hartfalen hebben vaak veel dorst. Extra vochttoediening maakt dat u misschien meer klachten krijgt door het vasthouden van vocht in uw lichaam. Mogelijk helpen de volgende tips:

- Het meerdere malen per uur de mond bevochtigen of spoelen kan de klachten enigszins verlichten.
- Zuigen op ijsklontjes met citroen, kauwgom gebruiken, koud drinken of water met citroen zijn andere tips om wat minder dorst te hebben.
- Het is belangrijk om niet te zoet of te gekruid te eten, omdat u hier weer meer dorst van kunt krijgen.
- Als uw klachten over een droge mond samenhangen met medicijnen (met name door het gebruik van sterke pijnmedicatie, zoals bijvoorbeeld morfine), kan in overleg met uw huisarts, gekeken worden of er andere medicijnen voor u zijn.
- Een goede mondverzorging kan ook verlichting van klachten geven.

Stijging van uw lichaamsgewicht door vasthouden van vocht.

Omdat uw hart slecht werkt, kunt u vocht vasthouden en zullen uw klachten toenemen. U kunt vocht vasthouden in uw longen, benen en buik.

- Het eerste waar u aan merkt dat u vocht vasthoudt, is het stijgen van uw lichaamsgewicht. Uw gewicht kan per dag met één kilo of meer gaan stijgen. Het is belangrijk om elke dag op hetzelfde tijdstip te wegen.